

Brüssel, 1.6.2022
COM(2022) 253 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Säästvam kalapüük ELis: ülevaade olukorrast ja suunad 2023. aastaks

{SWD(2022) 157 final}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Säästvam kalapüük ELis: ülevaade olukorrast ja suunad 2023. aastaks

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas teatises esitatakse täiendavad üksikasjad Euroopa kalanduse olukorra kohta ning esitatakse suunised komisjoni ettepanekuteks ja konsultatsioonideks kolmandate riikidega 2023. aasta kalapüügivõimaluste üle, et veelgi tugevdada teatavate kalavarude taastamist ja hoida varud heas seisundis maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel.

Tänu jõupingutustele, mida sektor on teinud mitte ainult kalavarude olukorra edasiseks parandamiseks, vaid ka selleks, et hoida jätkusuutlikud kalavarud heas seisundis, on kalanduse jätkusuutlikkus üldiselt jätkuvalt paranenud. Sellega on toodud jätkusuutlikule tasemele veelgi suurem hulk kalavarusid, kusjuures eriti häid tulemusi on saavutatud Kirde-Atlandil.

Rahvusvahelisel tasandil oli EL 2021. aastal jätkuvalt peamine liikumapanev jõud edasiste edusammude tegemisel piirkondlikes kalandusorganisatsioonides. Siiski on vaja teha täiendavaid jõupingutusi eelkõige Vahemerel, kus olukord on endiselt murettekitav, ning Läänemerel, kus viimasel ajal paranenud olukord on taas halvenenud, tingituna muudest surveteguritest keskkonnale ja mereökosüsteemidele.

Alates käesoleva aasta veebruarist on Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu kalapüüki, eelkõige Mustal merel, mõjutanud mitmest vaatenurgast. Musta mere muutuva julgeolekuolukorra tõttu on püügitegevus häiritud ning teatavates liikmesriikide vetes, näiteks Ukrainaga piirnevates Doonau delta Rumeenia vetes, on kalapüük julgeolekukaalutlustel ajutiselt keelatud, samal ajal kui liikmesriigid ja teised rannikuriigid on piirkondlikul tasandil andnud sektorile turvahoiatusi. Lisaks on Venemaa sõjaline agressioon põhjustanud häireid kaubavoogudes, mõjutanud teaduslike nõuannete andmist ja teatavaid rahvusvahelise tasandi läbirääkimisi ning tõusnud energiahindu, mis nõuab Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (EMFAF) kriisimeetmete kasutamist, et anda toetust sektoris esinevate märkimisväärsete turuhäirete tõttu. See näitab, kui oluline on vastupanuvõime edasine suurendamine, et tagada Euroopas toiduga kindlustatus, ning roheline kokkuleppe eesmärkide saavutamine, eelkõige edasise innovatsiooni ja energiasüsteemi ümberkujundamise kaudu.

2. ELIS SÄÄSTVA KALAPÜÜGI SAAVUTAMISEL TEHTUD EDUSAMMUD

2.1. BIOMASSIGA SEONDUVAD SUUNDUMUSED JA PÜÜGISURVE

Püügitegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks ei tohi püüda rohkem kala, kui jõuab igal aastal taastuda. Kalavaru püütakse säästvalt maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel, kui tegeliku kalastussuremuse (F) ja maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel mõõdetud kalastussuremuse (F_{MSY}) suhe on alla 1 või sellega võrdne.

2020. aastal vähenes üldine püügisurve ELi vetes jätkuvalt ja kalavarude seisund paranes. Eriti hea on näha, et tänu sektori jõupingutustele **langes üldine kalastussuremus 2020. aastal Kirde-Atlandil esimest korda alla 1**. Teatavad muud kalavarud on siiski endiselt ülepüütud ja/või väljaspool ohutuid bioloogilisi piire, mis nõuab täiendavaid edusamme ühise kalanduspoliitika eesmärkide saavutamisel. Läänemerel on viimaste aastate positiivne suundumus pöördunud halva keskkonnaolukorra ja varasema ülepüügi tõttu taas halvemuse poole. Nii on mitu kalavaru kaotanud elupaiga, meres leiduva kala hulk vähenenud ning Läänemere tursa ja nüüd ka muude Läänemere kalavarude suurus vähenenud. Vahemerel täheldati ELi ja ühiste kalavarude puhul, mille suhtes kohaldatakse Vahemere lääneosa¹ mitmeaastast kava ja mille korraldamisega tegeleb Vahemere üldine kalanduskomisjon (GFCM), edusamme maksimaalse jätkusuutliku saagikuse eesmärgi suunas, kusjuures kalastussuremuse määr langes esimest korda alates 2003. aastast alla 2.

2.2. 2022. AASTAKS KEHTESTATUD PÜÜGIVÕIMALUSED

2022. aastaks kehtestatud püügivõimalused on kalavarude säästva majandamise seisukohast oluline samm.

Atlandi ookeanil, Läänemerel ja Skagerrakis/Kattegatis on püügivõimalused määratletud peamiselt püügi piirnormidena lubatud kogupüükide (TAC) kaudu.

Nendes piirkondades kehtestati **üksnes ELi majandatavate kalavarude** püügi piirnormid kooskõlas maksimaalse jätkusuutliku saagikusega kõikide kalavarude puhul, mille puhul see suhtarv oli kättesaadav, välja arvatud Läänemere lääneosa räime puhul, mille puhul võeti vastavalt Läänemere mitmeaastasele kavale muid rangeid meetmeid. Täiendavaid kaitsemeetmeid võeti ka selliste keerulises olukorras olevate kalavarude suhtes nagu Kattegati tursk, Läänemere idaosa tursk ja Läänemere lääneosa tursk. Üldiselt tunnistavad Läänemere liikmesriigid ja sidusrühmad vajadust võtta meetmeid Läänemere oluliste töenduslike kalavarude taastamiseks ning annavad selle eesmärgi saavutamisse oma panuse.

Ühendkuningriigiga jagatavate kalavarude puhul leppisid pooled kaubandus- ja koostöölepingus² sätestatud tähtaja jooksul kokku maksimaalse jätkusuutliku saagikuse põhimõttega kooskõlas olevates püügi piirnormides suurema osa kalavarude puhul, mille kohta see nõuanne oli kättesaadav. Ainult nelja kalavaru puhul (mille kohta oli antud nullpüügisoovitus) tehti teistsugune otsus, kusjuures pooled leppisid kokku madalas püügi piirnormis, mis hõlmab ainult kaaspüüki, et vältida põhjalähedaste liikide segapüügi piiramist. Ühe kalavaru puhul lepidi kokku väikeses lubatud kogupüügis, et andmete kogumist oleks võimalik jätkata.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1022, millega kehtestatakse Vahemere lääneosa põhjalähedaste kalavarude püügi mitmeaastane kava ja muudetakse määrust (EL) nr 508/2014 (ELT L 172, 26.6.2019, lk 1–17).

² Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping ST/5198/2021/INIT (ELT L 149, 30.4.2021, lk 10–2539).

Norra ja Ühendkuningriigiiga kolmepoolselt jagatud varude puhul nõustusid kolm poolt jätkama Põhjamere tursavarude edasist taastamist, jätkates parandusmeetmeid ja kehtestades lubatud kogupüügi, mis jääb teaduslikest nõuannetest allapoole mitme muu kalavaru puhul, mis mõjutavad tursavarusid mitme liigiga püügipiirkondades. Heeringa lubatud kogupüük kehtestati teaduslikest nõuannetest allpool. Ainus **Norraga kahepoolselt jagatud varu**, mida hinnati maksimaalse jätkusuutliku saagikuse alusel, kehtestati maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel.

Makrelli-, põhjaputassuu- ja Atlandi-Skandinaavia heeringa **varude** osas leppisid rannikuriigid³ kokku üldiste lubatud kogupüükide maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel kehtestamises. Selleks et vältida ülepüüki, mis leiab aset jagamise korra puudumisel, on 2022. aastal päevakorras arutelud jagamise korra üle.

Vahemerel ja Mustal merel, mida iseloomustavad mitme liigiga püügipiirkonnad ja mitu kolmandate riikidega jagatud kalavaru, ehkki mõne kalavaru kalastussuremus läheneb jätkusuutlikule tasemele, kusjuures seitse kalavaru saavutas 2020. aastal F_{msy} taseme, ületatakse paljude kalavarude püügil endiselt jätkusuutlikku taset. 2025. aastaks maksimaalse jätkusuutliku saagikuse eesmärgi saavutamiseks tuleb jätkata jõulisi kaitsealaseid jõupingutusi, eelkõige kohaldades Vahemere lääneosa mitmeaastast kava ja Vahemere üldise kalanduskomisjoni (GFCM) uut 2030. aasta strateegiat⁴. 2022. aasta püügivõimaluste puhul rakendatakse tõepoolest GFCMi poolt 2021. aastal vastu võetud ulatuslikku meetmete paketti.

Pidades silmas **Vahemere lääneosa mitmeaastase kava** eesmärki saavutada hiljemalt 2025. aasta jaanuariks kõigi põhjalähedaste kalavarude maksimaalne jätkusuutlik saagikus, on püügivõimaluste puhul sätestatud integreeritud ja üldine lähenemisviis, mis tugineb erinevatele majandamisvahenditele ning millega kehtestatakse stimuleerimismehhanism, mis võimaldab suuremat püügitegevust, et innustada selektiivsemate püügivahendite ja tõhusate keelupiirkondade kasutamist. Liikmesriike julgustatakse kehtestama meetmeid, et sellest mehhanismist kasu saada. Lisaks võttis nõukogu vastu kõige rohkem ülepüütud süvameregarneelide maksimaalsed püügi piirnormid ja õngejadalaevade püügikoormuse ülemmäärad.

GFCMi raames tehtud intensiivse töö tulemusel, mida toetati ELi järjekindla seisukohaga piirkondlikes kalandusorganisatsioonides, võeti vastu olulised otsused. Selleks et tagada maksimaalsele jätkusuutlikule saagikusele vastav suur pikaajaline saak, leppis GFCM kokku Aadria mere väikeste pelaagiliste liikide pikaajalise majandamiskava, kusjuures 2022. aastal vähendatakse anšoovise ja sardiini püügi piirnorme ning külmutatakse pelaagilise püügi traalerite ja seinnodalaevade püügivõimsus. GFCM otsustas rakendada ka Aadria mere põhjalähedaste kalavarude murrangulist mitmeaastast kava, millega kehtestatakse nii põhjatraaleritele kui ka piimtraaleritele maksimaalne püügivõimsus, et saavutada 2026. aastaks kõigi peamiste kalavarude maksimaalse jätkusuutliku saagikuse eesmärk. GFCM

³ Asjaomaste varude mõistes on Atlandi ookeani kirdeosa rannikuriikideks Euroopa Liit, Ühendkuningriik, Norra, Island, Fääri saared, Gröönimaa ja Venemaa Föderatsioon.

⁴ <https://www.fao.org/gfcm/2seas1vision/GFCM2030Strategy/es>

võttis vastu ka punakoralli püügi piirnormid, Vahemere rahvusvaheliste vete hariliku kuldmakrelli püügikoormuse piirangu, Joonia mere, Levandi mere ja Sitsiilia väina süvameregarneeli püügikoormuse piirangu, besuugo püügi piirnormid ning otsustas jätkata euroopa angerja kaitsemeetmeid. Musta mere liikide puhul kehtestati GFCMi kava raames hariliku kammelja lubatud kogupüük ja kilu autonoomne kvoot.

3. ELI LAEVASTIKU OLUKORD

ÜKP hõlmab ka kalalaevastike suuruse haldamist, tagamaks et nende püügivõimsus oleks tasakaalus kalavarude taastootmise potentsiaaliga. Liigne püügivõimsus on ökoloogiliselt ja rahaliselt ebasoovitatav, ohustades kalavarusid üleüüügiga, põletades kütust ebaotstarbekalt ja vähendades kasumlikkust.

Liikmesriigid peavad hoidma laevastikke laevavõimsuse (kogumahutavus (GT)) ja mootorivõimsuse (kW)) riiklike ülemmäärade piires. Nad peavad võtma meetmeid tasakaalustamata laevastike püügivõimsuse vähendamiseks, koostades laevastike bioloogilise ja majandusliku jätkusuutlikkuse kohta iga-aastaseid aruandeid, ning kui on tõendeid tasakaalustamatuse kohta, esitama tegevuskavad olukorra parandamiseks konkreetse tähtaja jooksul. Mis tahes võimsust, mille äravõtmiseks kasutatakse riigiabi, ei tohi asendada.

Võrreldes 2020. aastaga laevade arv, GT ja mootorivõimsus veidi vähenes, vastavalt 0,07 %, 0,1 % ja 0,1 %. Nii kuulus 2021. aasta detsembri seisuga ELi registreeritud laevastikku (sealhulgas äärepoolseimates piirkondades tegutsevasse laevastikku) 74 380 laeva kogumahutavusega 1 320 362 ja koguvõimsusega 5 304 015 kW.

Liikmesriigid märgivad oma 2021. aasta aruandes, et nad hoiavad laevastiku suuruse ülemmääradest väiksemana, järgides seega määruse 1380/2013 artiklis 22 sätestatud nõudeid. Siiski on tõsisid probleeme seoses liikmesriikide mootorivõimsuse deklaratsioonide täpsuse ja usaldusväärsusega, samuti riiklike aruannete aluseks olevate andmetega ning ühise kalanduspoliitika määruse artikli 22 kohaselt nõutavate liikmesriikide tegevuskavade olemasolu või õigsusega.

Aruannetest nähtub, et äärepoolseimate piirkondade ja Vahemere idaosa bioloogiliste andmete ning majandusnäitajate esitamises esineb märkimisväärseid lünki. Nii Bulgaaria, Küprose, Hispaania, Prantsusmaa, Kreeka, Iirimaa, Itaalia, Malta, Portugali kui ka Rootsi puhul esines 50 või enama laevaga laevastikuosi, mille kohta ei olnud olemas kas bioloogilisi andmeid või majandusnäitajaid. Küprose, Prantsusmaa, Iirimaa ja Rootsi puhul puudutas see enam kui 200 laeva.

Näib, et tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks tegevuskavadest alati ei piisa. Eriti murettekitav on see Läänemere puhul, kus püügivõimaluste vähenemine põhjustab suure tõenäosusega täiendavat tasakaalustamatust, ja Vahemerel, kus kalavarusid püütakse 1,94 korda suurema maksimaalse jätkusuutliku saagikuse määraga ning kus konkreetsemate eesmärkide lisamine tegevuskavasse võiks olla aluseks EMKVF-i vahendite täielikule kasutamisele.

Kuna püügitegevuse alaline lõpetamine on üks EMKVF-i toetatav vahend laevastiku struktuurse liigse püügivõimsuse kõrvaldamiseks, kutsub komisjon liikmesriike üles viima

2021.–2027. aastaks ettevalmistatavad EMKVFi programmid vastavusse oma laevastiku haldamise poliitikaga.

Samal ajal võtab komisjon asjaomaste liikmesriikidega ühendust ja palub neil käsitleda iga konkreetse juhtumiga seotud küsimusi.

4. MAJANDUSLIKUD NÄITAJAD

Pärast mitut aastat taskukohaseid hindu on **kütusehinnad** alates 2022. aasta märtsist järsult tõusnud, kahekordistudes võrreldes 2021. aasta keskmise hinnaga. ELi kalalaevastik maksis 2022. aasta märtsi keskel kütuseliitri eest ligikaudu 1,1–1,2 eurot.

Kuni kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) ELi kalalaevastiku majanduslikke näitajaid käsitleva aruande valmimiseni (eeldatavalt 2022. aasta juulis) nähtub varastest prognoosidest, et kui energiahinnad jäävad praegusele tasemele, kaotaks EL 27 kalalaevastik 2022. aastal tegevuskasumist kokku 0,3 miljardit eurot.

Energiahindade tõusu mõju on ELi kalalaevastike ja kalapüügivahendite lõikes aga väga erinev. Kui energiahinnad jäävad ülejäänud 2022. aastaks samale tasemele, ei oleks umbes 40 % väikesemahulisest laevastikust, 66 % suuremahulisest laevastikust ja 87 % kaugpüügilaevastikust kasumlikud. Kõige rohkem mõjutaks see laevastiku segmente, kus kasutatakse kütusemahukaid püügivahendeid, näiteks traalpüüki.

Neid prognoose käsitletakse põhjalikumalt STECFi juuli aruandes, mida võetakse arvesse 2023. aasta püügivõimalusi käsitlevates otsustes.

Lisaks võttis komisjon 25. märtsil 2022 kriisile reageerimiseks kiireid meetmeid, käivitades **EMKVFi kriisimehhanismi**, mis võimaldab liikmesriikidel anda EMKVFi toetust, et toime tulla kriisist põhjustatud märkimisväärsete turuhäiretega. Seda saab kombineerida muude kriisimeetmete pakettidega, mis on kättesaadavad kriisi mõju leevendamiseks, eelkõige riigiabi meetmete ajutise kriisiraamistikuga. Säilib ka võimalus kanda kuni 10 % kasutamata kvootidest üle järgmisse aastasse. Lisaks esitas komisjon 13. aprillil 2022 Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (EMKVF) käsitleva seadusandliku muudatusettepaneku, mille alusel lubatakse täiendavaid kriisimeetmeid.

5. LOSSIMISKOHUSTUS

Lossimiskohustuse eesmärk on suurendada selektiivsust ja vähendada soovimatu püügi taset, tagades kogu saagi lossimise.

STECFi ja ICESi (Rahvusvaheline Mereuurimise Nõukogu) nõuanded näitavad, et **soovimatu püügi tase on endiselt kõrge** paljudes ELi vetes toimivas põhjalähedaste liikide segapüügil (20–30 % Põhjamerele, Keldi merel ning Biskaia lahes ja Ibeeria rannikul). Lisaks saab liikmesriikide aruannetest lossimiskohustuse sotsiaal-majandusliku mõju kohta endiselt vaid piiratud teavet.

Seoses üheksa delegeeritud määrusega, milles on täpsustatud lossimiskohustuse rakendamise üksikasjad, märgib STECF, et võttes arvesse erandite alusel tagasi heidetud saagist teatamise

taset, teatakse selliste erandite mõjust kalastussuremusele vähe. Seepärast teeb komisjon koostööd liikmesriikide piirkondlike rühmadega, et **vaadata** 2023. aastal **läbi kõik kehtivad** lossimiskohustuse **erandid**.

EMKFist ja **EMKVFist**, kus riigiabi määr on kõrge, toetatakse lossimiskohustuse rakendamist. Sellega seoses kulutasid liikmesriigid 2020. aastal lossimiskohustusega seotud meetmete toetamiseks rohkem kui ühelgi eelneval aastal, üle 86 miljoni euro. Kuigi selektiivsust parandavate tehniliste meetmete toetamine jätkas kasvu, nähtub üksikasjalikust analüüsist ka see, et suurem osa rahalisest toetusest eraldati erandeid toetavatele teadusuuringutele ja kvootide tõhusamat kasutamist hõlbustavatele IT-süsteemide ajakohastustele. Kuigi läbi viidi arvukalt püügivahenditega seotud innovatsiooniprojekte ja katseid, ei ole paljudel juhtudel nende kasutuselevõtt laevastike poolt nii laialt levinud, nagu võis oodata. STECF juhtis tähelepanu ka sellele, et liikmesriigid näivad keskenduvat pigem erandite vastuvõtmisele kui selektiivsuse parandamisele.

Seepärast innustab komisjon jätkuvalt liikmesriike **vahendeid paremini ära kasutama, et tagada edasine innovatsioon ja selektiivsemate püügivahendite ja -meetodite tegelik kasutamine**, parandada kontrolli ja saavutada soovimatust püügist teatav väärtus (loomata sellisele püügile struktureeritud turgu).

Lossimiskohustuse kontrollimine ja jõustamine on endiselt problemaatiline. Komisjoni poolt 2020. aastal algatatud auditite järeldest nähtub, et auditeeritud liikmesriigid ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et tagada lossimiskohustuse tõhus kontroll ja täitmine, ning et ettevõtjad lasevad vette tagasi märkimisväärses koguses dokumenteerimata saaki. Seda kinnitavad ka muud aruanded, sealhulgas kolm Euroopa Kalanduskontrolli Ameti (EFCA) teostatud vastavushinnangut. STECF osutab aga edusammudele, mida liikmesriigid on teinud elektrooniliste seiresüsteemide valdkonna pilootprojektide osas, mis kujutavad endast positiivset ja uuendusmeelset sammu, mis aitab kaasa lossimiskohustuse tulemuslikule rakendamisele. Võttes arvesse lossimiskohustuse seire ja jõustamise tähtsust ÜKP edukuse seisukohast, algatas komisjon 2021. aastal **rikkumismenetluse** Hispaania, Prantsusmaa, Belgia, Iirimaa ja Madalmaade suhtes, kuna nad ei võtnud asjakohaseid meetmeid lossimiskohustuse kontrolli, jõustamise ja inspekteerimise tagamiseks ning saagi üksikasjaliku ja täpse dokumenteerimise tagamiseks. Kui kõnealustes valdkondades ei võeta asjakohaseid meetmeid, on sellel tagajärjed võimalike suurte teatamata või valesti teatatud püügikoguste näol.

Komisjon jätkab ka koostööd kaasseadusandjatega, kes jõuavad kokkuleppele muudetud **kalanduskontrollisüsteemis**,⁵ eelkõige selleks, et volitada kasutama elektroonilisi kaugseirevahendeid, mis on kõige tõhusamad ja kulutõhusamad vahendid lossimiskohustuse seireks. Ka püügiandmete kogumine ja aruandlus on teaduslike nõuannete kvaliteedi ja seega maksimaalse jätkusuutliku saagikuse saavutamise seisukohast võtmetähtsusega.

⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1224/2009, nõukogu määruseid (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 1967/2006 ja (EÜ) nr 1005/2008 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/1139 kalanduskontrolli osas (COM (2018) 368 final, 30.5.2018).

6. PEAMISED SÕNUMID JA SUUNDUMUSED 2023. AASTA KALAPÜÜGIVÕIMALUSI KÄSITLEVATE ETTEPANEKUTE JAOKS

6.1. Peamised sammud järgmiste kalapüügivõimaluste kindlaksmääramisel

Sarnaselt varasematele aastatele tugineb komisjon oma 2023. aasta püügivõimaluste ettepanekutes ICESi ja STECFi teaduslikele nõuannetele, kolmandate riikidega peetavatel kahepoolsetel läbirääkimistel tehtud otsustele, piirkondlike kalandusorganisatsioonide poolt 2022. aastal vastu võetud otsustele ja sotsiaal-majanduslikule analüüsile. Kuigi mõne kalavaru puhul võidakse teaduslikud nõuanded edasi lükata, kuna Venemaa sissetung Ukrainasse mõjutab ICESi tegevust, ei mõjuta see eeldatavasti asjaomaste nõukogu istungite ajastust. Komisjon tahab esialgsetes püügivõimaluste ettepanekutes käsitleda võimalikult suurt osa kalavarudest.

Komisjon kutsub liikmesriike ja sidusrühmi üles kaaluma teaduslike nõuandeid niipea, kui need on üldsusele kättesaadavad. Sidusrühmad saavad anda soovitusi ka nõuandekomisjonide ja riiklike ametiasutuste kaudu ning individuaalselt.

Komisjon korraldab 2022. aasta oktoobrist detsembrini mitmesuguseid konsultatsioone Ühendkuningriigi, Norra ja rannikuriikidega, viies need lõpule selliselt, et tulemusi on võimalik arutada detsembris toimuval põllumajanduse ja kalanduse nõukogu istungil.

Lisaks püügivõimaluste kehtestamisele teeb komisjon kogu aasta jooksul tööd selle nimel, et saavutada edu laialt levinud liikide jagamisel kolmandate riikidega, kus praegu selline kord puudub, et tagada ühiste kalavarude säästev kasutamine.

6.2. Kalapüügivõimaluste kehtestamine eri merepiirkondadele

Ainult ELi majandatavate Läänemere, Skagerraki/Kattegati ja edelapiirkonna vete kalavarude puhul teeb komisjon ettepaneku säilitada/vähendada kalastussuremust kooskõlas maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemega, kui sellised nõuanded on kättesaadavad. Kui majandamiskavad võimaldavad püügi piirnormide kehtestamisel suuremat paindlikkust, võib komisjon teha ettepaneku kasutada tervete kalavarude maksimaalse jätkusuutliku saagikuse väärtuste ülemist vahemikku, tingimusel et teaduslikud nõuanded peavad seda vajalikuks mitme liigiga püügipiirkondade mitmeaastase kava eesmärkide saavutamisel. Kalavarude puhul, mille teaduslik nõuanne on nullpüük või mille biomass on vähenenud nii palju, et need jäävad allapoole ohutut piirmäära, tehakse ettepanek võtta vastavate mitmeaastaste kavade alusel kalavarude taastamise parandusmeetmeid. Suuremat tähelepanu pööratakse sellele, et saada teiste peamiste kalavarude kohta niipea kui võimalik täielik jätkusuutlikku saagikust käsitlev teaduslik hindamine.

Lossimiskohustuse raames arvatakse vajaduse korral STECFi nõuandest maha vähese tähtsusega või kõrgel ellujäämismääral põhinevad erandid. Komisjon hindab ka liikmesriikide edusamme praeguste kaaspüügi vähendamise meetmete rakendamisel.

Kolmandate riikidega (Ühendkuningriik, Norra, rannikuriigid) **jagatud kalavarude** puhul on 2022. aastal teaduslike nõuannete kohaselt kehtestatud lubatud kogupüükide arv suurenenud nii maksimaalse jätkusuutliku saagikuse nõuandega kalavarude kui ka

ettevaatusprintsibil põhineva nõuande saanud kalavarude puhul. 2023. aastal tugineb EL 2022. aasta nõuannetele ja jätkab kestlike lubatud kogupüükide taotlemist kooskõlas teaduslike nõuannetega, nagu on ette nähtud ühise kalanduspoliitika ning kaubandus- ja koostöölepinguga. Komisjon püüab alustada konsultatsioone, eelkõige Ühendkuningriigi ja Norraga, võimalikult vara sügisel, kui teaduslikud nõuanded on kättesaadavad.

EL on ka üles kutsunud algatama kvootide jagamise alaseid konsultatsioone kolme laialdaselt jaotatava kalavaru (makrell, põhjaputassuu, Norra kevadheeringas) puhul, mida jagatakse teiste rannikuriikidega. Makrelli puhul on konsultatsioonid edenenud alates 2022. aasta märtsist, samas kui pooled leppisid kokku, et põhjaputassuu ja heeringa teemal peetavad konsultatsioonid peaksid alates septembrist kiirenema. Liit on kutsunud kõiki pooli üles võimaldama jätkusuutlikku kompromissi, mis ei ohustaks liidu ja selle tööstuse õigustatud huve.

Vahemere ja Musta mere puhul on oluline, et liikmesriigid jätkaksid jõupingutusi Vahemere lääneosa ja GFCMi mitmeaastaste kavade eesmärkide saavutamiseks ning võtaksid vastu ja rakendaksid EMKVF-i ambitsioonikaid rakenduskavasid kaasnevate meetmete väljatöötamiseks. Püügivõimaluste ettepaneku eesmärk on Lääne-Vahemere piirkonna mitmeaastase kava edasine rakendamine, sealhulgas püügi edasine vähendamine ja majandamisvahendite väljatöötamine, et saavutada hiljemalt 2025. aasta jaanuariks kõigi kalavarude puhul maksimaalne jätkusuutlik saagikus, lähtudes kahe aasta jooksul terviklikust lähenemisviisist.

Kuigi STECF on alates Vahemere lääneosa mitmeaastase kava vastuvõtmisest selle rakendamist igal aastal hinnanud, alustab komisjon ettevalmistusi, et esitada 2024. aasta juuliks kooskõlas mitmeaastases kavas sätestatud nõuetega aruanne kava tulemuste ja mõju kohta asjaomastele kalavarudele ning nende varude püügile.

Lisaks Vahemere laevastike tuleviku jaoks otsustava tähtsusega Vahemere lääneosa mitmeaastase kava rakendamisele on ühiste kalavarude majandamine vajalik ka selleks, et tagada kõigile Vahemere kaluritele võrdsed tingimused. Seepärast jätkab komisjon liikmesriikide toetusel proaktiivset tegevust GFCM-is. Nii on 2023. aasta püügivõimaluste ettepanekusse lisatud ka GFCMi meetmed, millega pikendatakse juba kehtivaid meetmeid, ja täiendavad meetmed, mis võetakse vastu GFCMi novembris toimuval aastakoosolekul. Musta mere liikide puhul tehakse ettepanek hariliku kammelja lubatud kogupüügi ja kvootide kohta vastavalt GFCMi 2022. aasta novembri otsusele.

Võttes arvesse ka euroopa **angerja** varude kriitilist olukorda, uurib komisjon, kuidas järgida ICESi uusimaid soovitusi nullpüügi kohta,⁶ ning jälgib liikmesriikide edusamme angerjavarude majandamiskavade ja angerjavarude määruse⁷ kohaste meetmete rakendamisel.

⁶ ICESi 4. novembri 2021. aasta nõuanne: [ele.2737.nea \(ices.dk\)](https://www.ices.dk/elem2737): „ICESi nõuande kohaselt peaks ettevaatusprintsibi kohaldamisel **olema 2022. aastal euroopa angerja kõikides elupaikades nullpüük.**“

⁷ Nõukogu 18. septembri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1100/2007, millega kehtestatakse meetmed euroopa angerja varude taastamiseks (ELT L 248, 22.9.2007, lk 17–23).

Samuti tegeleb GFCM praegu võimalike majandamismeetmetega, mis põhineksid eelkõige hiljuti lõpule viidud euroopa angerja teadusprogrammi⁸ tulemustel. Sellega seoses võtab GFCMi teadusasutus juunis vastu spetsiaalse nõuande euroopa angerja varude majandamise kohta Vahemerel. Sellest saab infot otsuste tegemiseks võimalike majandamisviiside kohta ELis.

7. KOKKUVÕTE

2021. aastal jätkus ELi kalanduse jätkusuutlikkuse kasv, välja arvatud Läänemerel, kus mõned varem olulised töönduslikud varud on Läänemere keskkonnaseisundi tõttu vähenemas. Samuti on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, eelkõige Vahemerel. Komisjon püüab 2023. aasta püügivõimalusi käsitlevate ettepanekutega jätkata varude taastamist ja juba kestlikul tasemel olevate varude kindlustamist.

Lisaks kalavarude seisundile tuleb pöörata tähelepanu ka laiematele mereökosüsteemidele. Nii on komisjon koostamas kalavarude ja mereökosüsteemide kaitse tegevuskava. Selle eesmärk on täiendavalt kaitsta tundlikke liike ja elupaiku, kasutades selleks meetmeid, mida toetavad paremad teadmised, suurendada koostoimet kalanduse ja keskkonnaga seotud sidusrühmade vahel ning toetada sektorit õiglase ülemineku tagamisel. Selline toetus jääb lähikuudel ja -aastatel väga oluliseks, et tagada kalanduse vastupanuvõime, eelkõige seoses Venemaa sõjalise agressiooniga Ukraina vastu ning ökoloogilise ja kliimakriisiga.

Komisjon uurib ÜKP rakendamist täiendavalt aruandes, mis võetakse vastu aasta lõpuks.

Komisjon kutsub liikmesriike, nõuandekomisjone, sidusrühmi ja üldsust üles esitama käesoleva teatise kohta tagasisidet 31. augustiks 2022.

⁸ <https://www.fao.org/gfcm/technical-meetings/detail/en/c/1507967/>

KAVANDATUD TÖÖGRAAFIK⁹

Aeg	Tegevus
Mai–november 2022	ICESi teaduslikud nõuanded
Juuni – augusti lõpp 2022	Üldsusega konsulteerimine teatise üle
Augusti lõpp 2022	Komisjon võtab vastu Läänemere püügivõimalusi käsitlevad ettepanekud
September–oktoober 2022	Iga-aastased konsultatsioonid püügivõimaluste üle Ühendkuningriigi, Ühendkuningriigi ja Norra ning Norraga
Septembri keskpaik 2022	Komisjon võtab vastu Vahemere ja Musta mere püügivõimalusi käsitleva ettepaneku
Oktoober 2022	Nõukogu istung Läänemere püügivõimaluste teemal Rannikuriikide konsultatsioonid Atlandi ookeani kirdeosa laialdaselt levinud kalavarude üle
Oktoobri lõpp 2022	Komisjon võtab vastu Atlandi ookeani / Põhjamere püügivõimalusi käsitleva ettepaneku
7.–11. november 2022	GFCMi aastakoosolek
2. detsember 2022	STECFi hinnang kalavarudele / majandamisega seotud nõuanded
Detsember 2022	Nõukogu istung Atlandi ookeani / Põhjamere püügivõimaluste teemal Nõukogu istung Vahemere ja Musta mere püügivõimaluste teemal

⁹ Piirkondlike kalandusorganisatsioonide majandatavate kalavarude puhul ELi vetes ja teatavates ELi-välistes vetes võetakse püügivõimalused vastu pärast piirkondlike kalandusorganisatsioonide aastakoosolekut, vaadates korrapäraselt läbi nõukogu määruse, millega püügivõimalused kehtestatakse.